

Notat

Den historiske udvikling af ministres ret til vederlag, pension og ventepenge/eftervederlag

I det følgende gennemgås udviklingen i vederlag, pension og ventepenge/eftervederlag for ministre. Pensionsordningen for ministre er en tjenestemandslignende pension, og beløbsstørrelserne hentes direkte fra tjenestemandspensionssystemet. Vederlag og deraf afledede ydelser har i hele perioden frem til 1993 været fastsat som et grundbeløb med regulering efter skiftende principper og indeks.

1. Den første generelle tjenestemandsløvslov, lov nr. 489 af 12. september 1919 indeholdt også bestemmelser om ministre.

Vederlag fastsattes til 18.000 kr. i grundbeløb. Der blev ydet repræsentationstillæg på 9.000 kr. til statsministeren og 18.000 kr. til Udenrigsministeren.

Pension fulgte som udgangspunkt reglerne for tjenestemænd. Pension udløstes uanset afskedsårsag, bortset fra disciplinære/strafbare forhold, og al funktionstid talte med uanset alder og varighed.

Ventepenge/eftervederlag fandtes ikke.

2. Ved ny tjenestemandsløvslov nr. 126 af 27. juni 1927 videreførtes reglerne om vederlag for ministre uændret. Om pension blev det fastsat, at hvis ministeren tillige var tjenestemand, kunne tjenestemandspensionen også komme til udbetaling fra samme tidspunkt som ministerpensionen uanset den pågældendes alder

Der indførtes regler om ventepenge ved fratræden som minister. Ventepengene fastsattes til højeste ministerpension i 1-3. Fastsættelsen indenfor dette interval var overladt til et særligt folketingsudvalg. Det fremgår ikke af loven, om der blev fastsat generelle retningslinjer eller truffet konkrete afgørelser.

3. Ved lov nr. 198 af 16. juli 1927 udskiltes ministerreglerne i en særlig lov. Med hensyn til vederlag og ventepenge var reglerne uændret.

Pension fastsattes til følgende brøkdele af det årlige vederlag afhængig af længden af funktionstiden:

1-2 år	1/10
2-4 år	2/10
4-6 år	3/10
6-8 år	4/10
8-	5/10

Pension fra ministerhvervet og fra en eventuel tjenestemandsansættelse kan fortsat udbetales samtidig uanset den pågældendes alder, men der indsættes et maksimum for den samlede pension, der kan komme til udbetaling. Maksimum udgøres af den højest mulige pension til en tjenestemand.

4. Ved lov nr. 403 af 12. juli 1946 var reglerne om vederlag og ventepenge uændrede. Pensionen blev nu fastsat som grundbeløb i stedet for som brøkdele af vederlaget således:

1-2 år;	1.800 kr.
2-4 år	3.600 kr.
4-6 år	5.400 kr.
6-8 år	7.200 kr.
8-	9.000 kr.

Beløbene svarer til de tidligere brøkdele af vederlaget på 18.000 kr.

5. Ved lov nr. 194 af 5. juni 1959 blev vederlaget fastsat til 45.000 kr. i grundbeløb. Det fremgår ikke af umiddelbart tilgængeligt materiale, om der var tale om en 0-stilling af reguleringsmekanismen eller der også indgik en realforbedring. Repræsentationstillæg fastsattes til 13.500 kr. til statsministeren og 18.000 kr. til Udenrigsministeren.

Pension fastsattes igen som andele af vederlaget, nu således:

1-2 år	10 pct.
2-3 år	15 pct.
4-5 år	25 pct.
5-6 år	30 pct.
6-7 år	35 pct.
7-8 år	40 pct.
8-	50 pct.

Ventepenge blev fastsat til højeste ministerpension i 2 år.

6. Ved lov nr. 447 af 30. juni 1993 var vederlag og ventepenge uændrede. Pension blev nu henført til pensionen til en tjenestemand på skalatrin 49 (svarende til en chefkonsulent i centraladministrationen). Det fremgår af bemærkningerne til loven, at ændringen var tillempet det hidtidige niveau.

7. Ved lov nr. 346 af 2. juni 1999 gennemførtes en grundlæggende reform af reglerne om vederlag og pension m.v. for ministre. Ændringen udsprang af, at der i Folketinget var en overvejende stemning for at gøre op med det princip, at en fratrædende minister, der har mindst 1 års funktionstid, fik tillagt en livsvarig pension fra udløbet af ventepengeperioden uanset den pågældendes alder. Samtidig var det forudsat, at det samlede sæt af regler ud fra en helhedsbetragtning ikke måtte forringes. Reformen indebar derfor en forringelse af pensionsreglerne og en forbedring af vederlag og eftervederlag.

Om pension bestemtes det, at pensionsret, der er optjent efter 1. januar 2000, ikke kan udbetales før det 60. år, der dengang var det tidspunkt, hvor andre pensioner tidligst kunne udbetales. Pensionsret optjent ved funktionstid før denne dato, kunne som hidtil udbetales efter udløbet af en ventepenge/eftervederlagsperiode uanset den pågældendes alder.

Samtidig blev reglerne for samordning med anden pension væsentligt ændret. En række indtægter udover minister- og tjenestemandspension blev inddraget i samordningen, og maksimum blev hævet til et beløb svarende til det vederlag den pågældende minister havde oppebåret i ministertid. Følgende indtægter indgår i samordningen:

- 1) Løn, rådighedsløn, ventepenge eller pension som tjenestemand,
- 2) grundvederlag, eftervederlag eller pension som statsrevisor, borgmester eller rådmand,
- 3) løn, vederlag, eftervederlag eller pension fra medlemskab af Europa-Parlamentet og Kommissionen samt fra hverv i internationale organisationer, hvortil udpegning sker efter indstilling af den danske stat,
- 4) grundvederlag, eftervederlag eller egenpension som folketingsmedlem,
- 5) vederlag, eftervederlag eller egenpension som formand for Folketinget,
- 6) folkepension og
- 7) egenpension som minister

Hvis de nævnte indtægter overstiger den fratrædende ministers vederlag, nedsættes ministerpensionen med det overskydende beløb. Pension, der er optjent under funktionstid før 1. januar 2000 behandles i henseende til samordning efter de før denne dato gældende regler.

Vederlaget udgjorde efter de dagældende regler 415.453 kr. pr. 1. april 1999. En minister, som er medlem af Folketinget, modtog desuden herfor et grundvederlag, der udgjorde 377.328 kr. pr. 1. april 1999. Den samlede vederlæggelse udgjorde således 792.781 kr. pr. 1. april 1999.

Ved lovændringen i 1999 fastsattes et samlet grundvederlag på 924.850 kr. i årligt grundbeløb pr. 1. oktober 1997, der reguleres med den procentregulering, der gælder for tjenstemandslønninger. Pr. 1. april 1999 udgjorde det samlede grundvederlag 969.481 kr.

Det bestemtes videre, at der til statsministeren ydes et vederlag, der udgør 125 pct. af det foreslåede grundvederlag, og at der til udenrigsministeren, finansministeren og den minister, der er nr. 2 i statsrådsrækkefølgen ydes et vederlag, der udgør 110 pct. af det foreslåede grundvederlag. Vederlaget til statsministeren udgjorde 1.211.852 kr. pr. 1. april 1999, og vederlaget til de øvrige anførte ministre udgjorde 1.066.429 kr. pr. 1. april 1999.

Ventepenge blev erstattet af eftervederlag, der ydes ved en ministers fratræden uanset årsag og varigheden af ministerperioden. Eftervederlag svarer til det vederlag, ministeren oppebar før fratræden og udbetales over en periode på ½ måned for hver måned, den pågældende i alt har været minister, dog i mindst 18 og i højst 36 måneder.

I eftervederlaget modregnes en række indtægter ved lønnet beskæftigelse, selvstændig erhvervsvirksomhed, honorarer, arbejdsmarkedspensioner mv. Som bilag til denne redegørelse er optaget listen over indtægtsarter, der skal modregnes og en - ikke udtømmende - liste over indtægtsarter, der ikke skal modregnes.

Ved reformen blev det fastsat at ministre, der er medlem af Folketinget får det skattefrie omkostningstillæg, der ydes til folketingsmedlemmer, mens ministre, der ikke er medlem af Folketinget, får et tilsvarende omkostningstillæg i medfør af ministerhvervet.

8. Ved lov nr. 1587 af 20. december 2006 (udmøntning af Velfærdsaftalen 2006) bestemtes, at ministerpension, der er optjent ved funktionstid efter 1. januar 2007 tidligst kan komme til udbetaling ved efterlønsalderen, mens pension optjent ved funktionstid før denne dato som hidtil kan udbetales ved det 60. år.

9. I forbindelse med Genopretningsplanen 2010 nedsattes ved lov nr. 704 af 25. juni 2010 ministervederlaget midlertidigt med 5 pct. i årene 2011 og 2012.

10. Ved lov nr. 1365 af 28. december 2011, der udmøntede aftalen om senere tilbagetrækning, fastholdtes for arbejdsmarkedspensioner, herunder tjenstemandspension, de pensionsudbetalingsaldre, der fulgte af velfærdsaftalen. For ministre, folketingsmedlemmer, borgmestre, regionsrådsformænd og statsrevisorer blev tilknytningen til efterlønsalderen fastholdt. Der er således ikke længere parallelitet mellem pensioneringsaldre for politikere og for personer omfattet af andre pensionsordninger.